

Cirkulärnr: 1989:72
Diariernr: 1989:1313
Handläggare: Laina Kämpe
Avdsek: AK Skol
Datum: 1989-06-15
Mottagare: Kommunstyrelsen
Skolstyrelsen
Rubrik: Uppföljning av grundskolans statsbidrag 1987/88
Ersätter: Delvis 1988:102
Bilagor: Kommunförbundets skrivelse och enkätformulär 1988-12-01
Pålägg och statsbidrag till sociala avgifter

Uppföljning av grundskolans statsbidrag 1987/88

GRUNDSKOLANS STATS BIDRAG

Svenska Kommunförbundet sände i december 1988 ut en enkät till samtliga skolstyrelser om statsbidragstäckningen i grundskolan 1987/88. I enkäten ombads kommunerna redovisa statsbidragstäckningen totalt i grundskolan. Kommunförbundets skrivelse och enkätformuläret biläggs. (bilaga 1). I skrivelsen poängterades att endast sådana kostnader som avsågs täckas med statsbidrag skulle ingå i beräkningarna. Målsättningen var att jämföra kommunens kostnader med statsbidraget för den verksamhet och volym som statsbidraget avsåg.

Statsbidragstäckning totalt

Enkäten har besvarats av 245 av landets 284 kommuner. Svarsfrekvensen är betydligt högre än i tidigare enkäter under 1980-talet. I tabellen presenteras resultatet av de enkäter som genomförts på ett likartat sätt. Statsbidragstäckningen redovisas dels totalt, dels för olika kommunstorlekar.

Statsbidragstäckning i % av statsbidragsgrundande kostnader, grundskola

	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88
- 9 999	91,0	90,0	88,0	86,7	85,5	83,6	82,2	82,2
10 000-19 999	91,2	88,6	87,3	86,7	85,7	83,9	83,6	82,7
20 000-39 999	91,1	88,2	86,4	85,5	84,6	83,7	83,8	82,3
40 000-79 999	89,1	86,7	85,6	84,2	84,0	83,1	83,3	81,8
80 000-	88,4	86,3	85,3	84,7	84,2	83,6	82,7	81,4
TOTALT	90,2	88,0	86,9	86,0	85,1	83,7	83,7	82,2
Svarsfrekvens	67 %	67 %	69 %	70 %	66 %	68 %	75 %	86 %

Det är vanskligt att jämföra statsbidragstäckningen i två kommuner eftersom beräkningssätten kan skilja sig åt. Kommunförbundet har däremot bedömt möjligheterna som goda att göra jämförelser mellan åren av statsbidragstäckningen i kommunerna eftersom beräkningssätten i varje enskild kommun inte nämnvärt skiljer sig åt mellan åren.

Av tabellen kan utläsas att statsbidragstäckningen sjunkit med 8 procentenheter från läsåret 1980/81 till 1987/88. Orsakerna till detta är främst statliga besparingar och övervältringar av kostnader på kommunerna som skett under 1980-talet. Som exempel kan nämnas följande.

1981/82 2 % besparing på utbetalning av statsbidrag

1982/83 Särskilt och lägre veckotimpris på statsbidraget till hemspråksundervisning

1983/84 PRAO-besparingen

1984/85 15 % sänkning av veckotimpriset till den icke undervisningsbundna delen av förstärkningsresursen

1984/85 Indragning av statsbidrag motsvarande en av de två första frånvarodagarna (1985/86 återfördes hälften av besparingen)

1985/86 Indragning av statsbidraget till skolchefstjänster

1987/88 Minskat statsbidrag på grund av kopieringsavtalet

En annan viktig förklaring till den minskade statsbidragstäckningen är att statsbidraget till sociala avgifter i stort sett varit oförändrat medan det påslag som krävts för att täcka de lagstadgade sociala avgifterna har ökat med nästan 4 procentenheter under perioden 1980/81 till 1987/88. I bilaga 2 redovisas de sociala avgifternas storlek och statsbidraget under 1980-talet.

Kommunens agerande påverkar naturligtvis också statsbidragstäckningen. Exempel på kommunala beslut som påverkar statsbidragstäckningen är nedsättning av undervisningsskyldigheten för skolledare, organisationen i grundskolan, tjänstledigheter med C-avdrag, utnyttjandet av fasta lärarvikarier och hur man lyckats beakta PRAO-besparingen.

Av tabellen framgår att statsbidragstäckningen totalt för riket är 1,5 procentenheter lägre än föregående år. Läsåret 1980/81 var skillnaden mellan den kommunstorlek som hade den högsta respektive lägsta statsbidragstäckningen 2,8 procentenheter. Läsåret 1987/88 är motsvarande siffra 1,3 från att läsåret 1985/86 ha varit nere på 0,8 procentenheter. Det vill säga att under perioden har skillnaderna i statsbidragstäckning minskat mellan kommunstorlekarna även om det mellan läsåren 1985/86 och 1987/88 har skett en viss ökning. Sammanställningen avseende 1987/88 visar att de små kommunerna har oförändrad eller förhållandevis lite förändring. Kommuner i storleksordning 20 000 - 80 000 invånare har sänkt sin täckningsgrad med 1,5 %. För kommuner i storleksordning över 80 000 invånare uppgår minskningen till 1,3 %.

Statens minskning av statsbidraget till grundskolan p g a kopieringsavtalet beräknas uppgå till 87,7 miljoner. Denna minskning som dock endast ska drabba läsåret 1987/88 innebär en sänkning av täckningsgraden med ca 0,5 %.

Sjukfrånvaron ökade mellan läsåret 1986/87 och 1987/88 därför höjdes procentsatsen för tilläggsbidraget från beräknade 5,6 % (budgetprop 1988) till 6,1 %. Statsbidragets konstruktion innebär att kommunerna finansierar en större andel av verksamheten som avses täckas av tilläggsbidraget (frånvaro vid sjukdom, föräldraledigheter och nedsättningar) än när det gäller övriga delar av statsbidraget. Den ökade kostnaden för vikarier beräknas sänka täckningsgraden med ca 0,5 %.

Av kommentarerna i enkätsvaren framgår också att framför allt tilläggsbidragets täckningsgrad har försämrats.

Förstärkningsresursens icke undervisningsbundna del sänktes inför läsåret 1987/88 från 0,1140 till 0,1107 per elev. I de fall där kommunen har valt att kompensera sänkningen med kommunala medel påverkar det statsbidragstäckningen negativt om än i ringa omfattning. Det minskade statsbidraget motsvarar ca 20 kronor per elev.

ÖVRIGT

Kommunförbundet vill avslutningsvis tacka de kommuner som besvarat enkäten. Det är värdefullt att på detta sätt få möjlighet att följa kommunernas kostnader och intäkter för grundskolan. Förbundet avser att även fortsättningsvis med hjälp av bl a enkäter följa upp statsbidragstäckningen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Skolsektionen

Bertil Andersson

Laina Kämpe

Bilaga 1

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET ENKÄT

Laina Kämpe 1988-12-01

Delges Kommunförbundets
länsavdelningar Skolstyrelsen

Uppföljning av grundskolans statsbidrag 1987/88 och interkommunala ersättningar
vårtermin 1987

GRUNDSKOLANS STATS BIDRAG

Kommunförbundet har tidigare genomfört enkäter avseende grundskolans statsbidragssystem. Resultatet av den senaste enkäten som avsåg läsåren 1987/88 visade att statsbidragstäckningen totalt sett var oförändrad jämfört med läsåret 1986/87. Små kommuner med invånarantal på upp till 20 000 och stora kommuner med fler invånare än 80 000 har dock fått sänkt täckningsgrad medan kommuner i storleksordning däremellan har höjt sin täckningsgrad. Enkätsvaren redovisades i cirkulär 1988:102.

Bifogad enkät avser statsbidragstäckningen totalt i grundskolan. De delar av statsbidraget som bär ingå i enkätsvaren är följande

Basresurser
Förstärkningsresurser
Tilläggsbidrag
Viss stödundervisning
Hemspråksundervisning
Kallorts- och finskspråktillägg
Skolledningsresurser
Personalomkostnader

Resurser för icke timplanebunden verksamhet som samlad skoldag och lokal skolutveckling bör inte inräknas i statsbidragstäckningen.

Det är viktigt att bara de kostnader som avses täckas med statsbidrag räknas med. Det innebär att kommuner som beslutat om en större volym och anslagit kommunala medel för t ex studie- och yrkesorientering eller fria aktiviteter än vad statsbidraget avses täcka ska reducera totalkostnaden med kostnaden för "överbolymen". Målsättningen är att jämföra kommunens kostnader med statsbidraget för den verksamhet och volym som statsbidraget avser att täcka.

Föregående enkät om grundskolans statsbidragstäckning besvarades av 75% av kommunerna. Det är Kommunförbundets förhoppning att ännu fler kommuner ska besvara denna enkät.

SVARSTID

Enkätsvaren ber vi Er återsända till Kommunförbundet senast den 15 januari 1989.

Eventuella frågor med anledning av denna enkät besvaras av Laina Kämpe, tfn 08/772 46 36.

Tack på förhand för Er medverkan!

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Skolsektionen

Bertil Andersson

Laina Kämpe